

POSTANOWIENIE

26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 26 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.B.
przeciwko P. spółce akcyjnej w Ł.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki akcyjnej w Ł.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 27 lutego 2024 r., I ACa 213/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P. spółki akcyjnej w Ł. na rzecz M.B. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego P. S.A. w Ł. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 lutego 2024 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Innymi słowy, skoro przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienia SN: z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 155/21; z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2999/23).

Skarżący wskazał we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że Sąd Apelacyjny dokonał błędnej wykładni, a w następstwie niewłaściwie zastosował art. 169 § 2 k.c., uznając, iż pozwany nie nabył skutecznie pojazdu oddanego w leasing. W ocenie pozwanego w niniejszej sprawie powinien znaleźć zastosowanie art. 169 § 1 k.c.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów – nie wykazano, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi w rozumieniu powyższego przepisu.

W świetle ustaleń poczynionych przez Sądy *meriti*, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), samochód B. pozyskany został w wyniku czynu zabronionego. Samochód został bowiem przywłaszczony przez poprzedniego leasingobiorcę na szkodę B. w B. (Belgia).

Zgodnie z art. 169 § 1 k.c., jeżeli osoba nieuprawniona do rozporządzenia rzeczą ruchomą zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działał w złej wierze. Z tego przepisu wynikają przypadki, w których rzecz ruchomą zbywa osoba nieuprawniona do rozporządzenia nią, z tym że nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie jedynie w przypadku działania w dobrej wierze. Natomiast § 2 tego artykułu ma zastosowanie w określonych w nim przypadkach, między innymi jeżeli zostanie wykazane, że osoba nieuprawniona do rozporządzania rzeczą ruchomą weszła w posiadanie tej rzeczy na skutek oszukańczych machinacji w stosunku do

właściciela tej rzeczy, a następnie rzecz tę zbyła i wydała ją nabywcy (wyrok SN z 20 marca 1973 r., III CRN 373/72).

Ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia zaistniałego pomiędzy stronami sporu nie uzasadniają zastosowania art. 169 § 2 k.c. Jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie, w art. 169 § 1 k.c. chodzi wyłącznie o rzeczy powierzone, a nie utracone, a zatem przesłanką jego zastosowania jest powierzenie rzeczy przez właściciela rozumiane jako dobrowolne wyzbycie się władztwa nad rzeczą. Natomiast rzeczy, których właściciel nie powierzył dobrowolnie osobie władającej, są rzeczami zgubionymi, skradzionymi lub w inny sposób utraconymi przez właściciela, a nabycie ich własności normuje art. 169 § 2 k.c. Dobrowolne powierzenie rzeczy przez właściciela osobie trzeciej nie może być poczytane za utratę rzeczy w rozumieniu art. 169 § 2 k.c. i to nawet wówczas, gdy nastąpiło w wykonaniu czynności dokonanej pod wpływem błędu (zob. wyrok SN z 14 stycznia 2005 r., III CK 217/04).

Sąd Apelacyjny wyraźnie wskazał, że przedmiotowe auto było poszukiwane jako przywłaszczone przez poprzedniego leasingobiorcę, a co więcej, od 2 kwietnia 2015 r. figurowało we właściwym systemie jako poszukiwane. Po przeszło zaś roku od jego nabycia przez J.G. policja 27 września 2017 r. zatrzymała pojazd, który został zwrócony belgijskiemu finansującemu.

Pozwany nie zweryfikował statusu samochodu, do czego był zobligowany, szczególnie mając na względzie art. 355 § 2 k.c., zgodnie z którym należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Obowiązek starannego badania uprawnienia zbywcy rzeczy wynika z zasady bezwzględnej ochrony własności. Jak słusznie wskazuje się, dobra wiara w ujęciu tradycyjnym polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza nieruchomości, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo, a w złej wierze jest ten, który wie albo powinien wiedzieć, że prawo własności nie przysługuje jemu, lecz innej osobie (zob. np. wyrok SN z 16 czerwca 1998 r., I CKN 753/97; postanowienie SN z 19 lipca 2000 r., II CKN 282/00, Lex nr 52565).

Niedochowanie zatem przez pozwanego należytej staranności w zakresie właściwej weryfikacji pojazdu stanowi przejaw niewłaściwej staranności profesjonalisty, a więc osoby zawodowo trudniącej się działalnością gospodarczą w określonym zakresie. Chociaż zatem Sąd *meriti* odniósł się do niewłaściwego paragrafu art. 169 k.c., ustalenia faktyczne i wywody prawne odnośnie do zaniechania po stronie pozwanego pozwalają przyjąć, że nie zaistniała dobra wiara po jego stronie.

Trafnie wyjaśnił Sąd Apelacyjny, że wydanie przez sprzedawcę rzeczy wadliwej stanowi niewątpliwie nienależyte wykonanie zobowiązania, którego skutki podlegają art. 471 i n. k.c. Zasługuje na aprobatę stanowisko tego Sądu, że sprzedawca odpowiada na podstawie tych przepisów nie za wady rzeczy, ale za szkodę spowodowaną wadą wynikłą z nienależytego wykonania umowy polegającego na wydaniu kupującemu rzeczy wadliwej. Szkada ta wyraża się różnicą między wysokością zapłaconej sprzedawcy ceny, będącej ekwiwalentem niewadliwego przedmiotu sprzedaży, a wartością rzeczy wadliwej w chwili jej wydania kupującemu. Wyłączenie odpowiedzialności wynikającej z art. 471 k.c. jest możliwe wówczas, gdy zostanie wykazane przez spełniającego świadczenie niepieniężne, że nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (zob. wyrok SN z 8 grudnia 2005 r., II CK 291/05).

Sąd *meriti* dokładnie opisał, z jakich przyczyn przyjął, że zaistniały wszystkie przesłanki odszkodowawczej odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 471 k.c. i nie sposób uznać, aby doszło w tym zakresie do oczywistego naruszenia norm prawnych, w szczególności w kontekście niezbędnego zachowania wymaganego od profesjonalisty. Można przy tym zauważyć, że skarżący nie sformułował zarzutów w zakresie prawa prywatnego międzynarodowego, jak również nie podniósł ich w kontekście przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, podczas gdy do zdarzenia doszło w Belgii i tam został zwrócony pojazd jego właścicielowi, w wyniku czego po stronie powoda powstała szkoda w określonej wysokości. W związku z tym Sąd Najwyższy nie był zobligowany ich rozważenia.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1964 ze zm.).

(M.M.)

[ał]